

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 F R I H E T E N
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Nr. 18.

1 1942 -

2. årgang.

Ei verdenshistorisk hending.

Ei hending av verdenshistorisk betydning fant sted i London den 26/5 i år. Da ble det sluttet en avtale mellom Sovjetsamveldet og England som fastsetter et nært og vennskapelig samarbeid mellom de to verdensrikene både i oppgaven å slå den felles fiende og i atterreisingsarbeidet etter krigen. Avtalen kom istand etter drøftelser i London, som igjen var framhald av drøftinger som den engelske utenriksminister Eden førte med Stalin og Molotov i Moskva i desember ifjor. I drøftingene i London deltok mellom andre Molotov, Maiski, Churshill og Eden. Det ble oppnådd full enighet om felles krigsførsel og om prinsippene for atterreisninga i Europa etter krigen. USA var underrettet om avtalen og godkjendte den fullt ut og Molotov var i samband med dette også en tur over i USA til drøftinger med president Rossevelt og andre amerikanske statsmenn. Utenriksminister Trygve Lie har uttalt at dette sambandet er den beste trygd for Norges seier og framtid. Avtalen inneholder 8 artikler og innholdet er i korte drag dette:

Sovjetsamveldet og Storbritania binder seg til å yde hverandre all militær og annen hjelp i krigen mot Tyskland og dets allierte. Det skal i 1942 opprettes en front nr. 2 i Europa. Landene binder seg videre til ikke å slutte noen separatfred og ikke innlede forhandlinger med en tysk regjering som ikke klart tar avstand fra agresjonspolitikken. Etter krigen skal begge land yte hverandre all mulig økonomisk og annen hjelp, de skal avstå fra enhver annekasjonspolitikk og ingen skal blanda seg inn i den indre politikken til andre land, som skal sikres fullt sjølstendø sjølstyre. De vil samarbeide med andre stater som vil gå inn for de samme mål og være med på felles tiltak til trygd for fred og fri dom. Inntil sikkerhet foreligger, vil de to land foreta det som er nødvendig for å hindre Tyskland og dets allierte fra å fornye sine overfall på andre folk. Overenskomsten om dette skal være i 20 år eller til det er skapt en internasjonal fredsorganisasjon. Ingen part skal være med i allianser eller koalisjoner som er rettet mot den annen part. Avtalen tar til å gjelde straks og skal rattisiferes snarest mulig i Moskva.

- 0 -

Ikke bare Sovjetsamveldet, Storbritania og Sambandsstatene, men all verdens fridomselskende og kjempende folk vil hilse denne avtalen som ei av de viktigste hendinger i nyere historie. Befrielsens dag er rykket et mektig steg nærmere. Den utrygge kjensle mange har nærret for de tunge og vanskelige oppgaver etter krigen er avløst av sikker tro på framtida. Avtalen er det viktigste forsvarstiltak som er tatt av de allierte sia krigen, er klart for alle, ikke minst for våre fiender. Men den er sjølsagt noe mye mer enn bare en avtale om militært teknisk samarbeid for å slå nazismen. Det er avtalen om mellomfolkelig samarbeid som bygger på prinsippet om sosial rettferd og sjølstyre for alle folk, en fred uten ~~no~~ annekasjoner av noe slag, en fred som verden hittil bare har våget å drømme om. Det er det mål som menneskeheten har sett fram ~~kik~~ mot i menneskealdrer, en fred som ikke har hevnen som grunnlag, men en sosial ordning som trygger individ og samfunn mot videre overfall og overgrep fra alle slags fascistiske brannstiftere. Det er ikke noe tilfelle at Unionen av de Sosialistiske Sovjetrepublikker og verdens eldste demokratiske nasjon, Storbritania, har møtt hverandre til samarbeid om disse mektige oppgaver. Og det er heller ikke for mye sagt at en slik front vil sikre seieren for godt og innlede et nytt avsnitt i menneskehetens historie.

Tvangsutskrivninga. Det har som kjent i de siste uker vært drevet herdig registrering av norsk arbeidskraft til fordel for "krigsviktige" bedrifter, dvs. tyske militærbedrifter her i landet og i Tyskland. En arbeidskraft er alt rekvirert. Det er krigssituasjonen og den håpløse stilling på frontene som tvinger tyskerne til å mobilisere utenlandske arbeidere til sin krig. Hundretusen arbeidere fra de okkuperte land arbeider alt i Tyskland, og nå kommer altså turen til de norske som skal settes inn i det tyske krigsmaskineri i det øieblikk det går inn i din siste døds-kamp på de russiske stepper. Dette steget krever den aller største kraftspennelse fra arbeiderrørsle sin side. Som vi foreløpig ved vår samlede motstand har gjort planene om arbeidssamband til en fjasko, må vi nå sette alle krefter inn i kampen mot tvangsmobilisering til Hitlers krig. Hver arbeider som slipper unda tvangsmobiliseringen, er en soldat vunnet for Norges og vår egen fridoms-kamp. - Hensikten er tydelig. "Aftenposten" meldte den 16/6 om de utenlandske arbeidere i Tyskland at hver arbeider frigjorde en tysker til kamp på østfronten. En del av den norske arbeidskraft skal sendes til Tyskland. På et møte med handels- og kontorfunksjonærer før pinsse meldte "minister" Lippestad at et slikt steg ikke kunne hindres. - Nye vanskelige oppgaver står altså for døren. Vi er våpenløse mot en velrustet armé, men likevel må det kjem pes. Vårt våpen skal som før være sabotasje med alle midler. Vi må utbygge den, forsterke den.

Nasistisk perversitet. Vi har alle vært klar over at de individer som den nasistiske "rørsle" i alle land bygger på ikke bare består av bevisste banditter, men også av sjelelig syke, av perverse, mennesker, som disse forbrytere terroriserer menneskelheten med. Et typisk eksempel har vi i den tyske antisemitten Julius Streicher, og han organ "Der Stürmer" lyser av redselsbilder som bare syke fantasier kan skape. Vi har nå sett det samme i Norge. For ei tid sid ga NS ut en brosjyre mot "bolsjevismen". Brosjyren som heter "Fakta" vitner om en uhyggelig mentalitet hos forfatterne. Egentlig var det en annen brosjyre som het "Verdensfienden" som var tenkt som "opplysnings-skrift". Den var likevel litt for pervers etter norsk høve. Det var den mest redselsfulle billedsamling av mishandlede lik vi noen sinne har sett, en brosjyre som lyste av lystmordperversitet hos forfatterne. Bildene har vi tildels sett offentliggjort før krigen, nemlig som bilder av de nasistiske redselsgjerninger i Tyskland, Spania og andre steder. - Et ferskt eksempel har vi nå i disse dager fått i det uhyggelige skuespillet i lagtingssalen i Stortinget for "Presse" om "de russiske kanibalene". De to russerne har vært i Gestapo siden mars. Om de er krigsfanger, vet vi ikke. Men skuespillet og rollene har vært innøvd i lengere tid. To dager før "premieren" den 10/6 ble det holdt generalprøve i Stortingets lagtingssal. NS-journalister skulle opp tre og stille spørsmål i en bestemt rekkefølge og de to "kanibalene" hadde lært svarene godt utenat. På "premieren" gikk så det hele etter oppskriften - nesten. Det var innbudt en del "publikum". En av Eyvind Mehles "journalister" i kringkastingen, Olav Klausen, fikk også være med for første gang. Men noe lys har han aldri vært og han kom derfor i skade for å stille et spørsmål helt utenfor beregningen og det kom til et pinlig opptrinn da "kanibalene" plutselig ble stumme og kom ut av rollen. Ved litt behendighet greide likevel tolken det hele. Etter forestillingen spanderte Reichskommissar dram på de to kanibalene som hadde hatt hovedrollen.

Tyskerne og Ukraina. Da russerne drog seg tilbake fra Ukraina, tok de med seg alt landbruksmaterieill de kunne og ødela det som måtte bli tilbake. Tyskerne meldte at disse maskinene, som sjølsagt var noe forferdelig skrep sammenlignet med tysk teknikk, ble erstattet med førsteklases tyske. Nå skulle det bli riktig sveid på landbruket i dette Europas kornkammer. I den siste tida har tonen vært en annen i den tyske presse. I Tyskland har flere aviser hatt det travelt med å fortelle det tyske folket at en ikke må vente seg for mye av forsyningene fra Ukraina. Berlineravisa "Nachtausgabe" sier beint fram at slagordet "Europas kornkammer" bare var propaganda som ble brukt under felttoget i fjor, og som det tyske folket har "misforstått". Det var bare tanken at Ukraina en gang i framtida under tysk førerskap skulle bli det. Slik som situasjonen nå er, hevder avisa videre, avler en på mønsterdyrket tysk jord akkurat det dobbelte

at en får på et tilsvarende areal i Ukraina(!) Bladet kan også for-
e at nå mangler en både maskiner og bensin til våronna. De "flykt-
e bønder" har ødelagt markene og på de fleste stedene er det bare
inner, barn og eldre folk tilbake.

ra Molde blir det meldt av öyenvitne at det har vært stor støhei i by-
en. Straks før pinse drog en større engelsk konvoi nordover gjennom nor-
sket havet på vei til Murmansk. Dette skapte panikk blandt tyskerne og qui-
slingene som trodde det var landgang. Tyskerne rekvirerte alt flytende
materiell og stengte av telefonen i byen. På brygga stod NS-folk med kof-
fertene pakket og i sterk angst. Flere av de modigste karene gråt, - kan-
skje fordi det tyske "frendefolket" glemte å ta seg av den. "Fylkesmann"
Kvadsheim ba tyskerne om beskyttelse. Da "faren" var över, ble karene mer-
kelig nok like friske som før.

Fra Berlin melder det danske dagbladet "Politikken" at en rekke tyske jent-
er har fått fengsestraffer fra ett til tre år for å ha vært sammen med
utenlandske fanger eller arbeidere. De er også fradømt statsborgerlige
"rettigheter" (q) for lengere tid.

Hitler forkynte i sin siste tale bl.a. at den tyske arbeider fikk greie
seg uten ferie i år. Selv har han ikke hatt noen ferie siden krigen be-
gyndte, sa han, og soldatene kunne derfor heller ikke reke med å få
noen.

Fra Berlin blir det meldt om stigende terror. For kort tid sid ble det
satt opp røde plakater i byen som forkynte dødsdommen over to "landssik-
kere og sabotører". Utenlandske journalister påstår det kan være opp til
lo henrettelser om dagen av slike "forbrytere".

Krigsoversikt. Den russisk-engelske åvttalen står i forgrunnen i alle
militære kretser og blir hilst med begeistring av de allierte tropper
over alt og mött med stigende nervösitet hos akselmaktene. Ellers har
det vært viktige hendinger i uka 6-13/6. På östfronten har det vært svæ-
re kamper om Sevastopol og i Leningradensnittet, særlig Volchovdalen. Her
har russerne satt inn med en motoffensiv og alle tyske åtak er slått
tilbake med tusenvis av fallne. Krigskorrespondenter fra Krim forteller
at slagmarkene er strödd av tyske lik. Det faller onlag 4 000 tyskere i
dögnet. Svære tyske luftåtak mot Murmansk er avvist og tyskerne har satt
igang en ny offensiv ved Kharkov for å drive russerne ut av de stilling-
er de vant i mai. I Östersjöen har russerne senket lo tyske båter. -
I Libya foregår det blodige kamper med store tap på begge sider. Det har
lyktes tyskerne å innta Bir Hacheim etter voldsomme kamper som ennå fort-
setter. I stillehavet har amerikanerne vunnet en viktig seier over den
japanske flåten ved Miawayöya. 3 japanske hangarskip med alle fly ble
senket, dessuten 1 slagskip, 1 krysser og flere transportskip. En rekke
krigsskip er mer eller mindre skadet. Utenfor Australias kyst er 7 ja-
panske ubåter senket. Amerikanerne har sjöl bl.a. mistet et hangarskip.
All i alt har amerikanerne senket 16 japanske krigsskip på kort tid.
England har nå opgitt sitt tap i fallne soldater under hele krigen.
Det er 183 500. 144 000 var undersåtter på de britiske öyer.

Lærerfronten. Det blir meldt fra Kirkenes at 300 lærere arbeider i en
tvangsleir ved Elvenes sammen med russiske krigsfanger. Trass i det
harde arbeidet er stemningen den beste likesom kameratskapet mellom
lærerne og deres russiske venner og våpenbrör. Arbeider gir hele dög-
et i 2 skift. Det har ofte hendt at en måtte arbeide fra 6 morgen til
6 om kvelden uten mat. - Det blir ellers meldt fra Nordnorge at lærer-
fronten holder alle steder. All snakk om kapitulasjon og svikt fra lær-
ernes side er nasipropaganda. At en og annen kan ha brutt sammen under
terroren er en annen sak. Men det er også skjelden. Meldinger fra en
rekke kretser viser at alle lærere som har begyndt skolen ihjen ikke
står i sambandet. De har meldt fra til "departementet" at de heller ikke

akter å gjøre det og at de begynner skolen med den utrykkelige forutsetning at de arresterte lærere nå slipper løs.

De norske fagforeningsfolkene Torbjörn Henriksen og Gunnar Bråthen, som i lengere tid har sittet i tysk fangenskap i Norge, er nå sendt til Tyskland.

Fra Bergen blir det meldt at flere NS-ledere er arrestert for svartebørshandel i stor stil.

Fra Tsjekkoslovakia blir det meldt at terroren etter attentatet ^{mot} Heydrich fortsetter. Det er foreløpig skutt 386 tsjekkere. En rekke gisler er tatt og flere mord vil følge. Den tsjekkiske quisling er "president" Hacha. I en trussel til det tsjekkiske folk erklærer han at alle tsjekkere som setter seg opp mot tyskerne vil bli utryddet uten nåde. Prestene og lærerne har fått en spesielle advarsel. Selv har tyskerne laget en strålende "sörgehöytid" i Tsjekkoslovakia over sin böddel der tsjekkere i sörgeklær blev tvunget til å stå "aresvakt". Det var således neppe bare velsignelser som banditten Heydrich tok med seg i graven. Som straff for attentatet har tyskerne ~~tilintetgjort~~ videre tilintetgjort en hel landsby, Lidice nær Kladno. Den er helt jevnet med jorden. Mennene er skutt og kvinnene i konsentrasjonsleier. Tsjekkerne vil etter krigen reise et minnesmerke der Heydrich blev drept. Det skal bære innskriften: "Her blev hundretusenens lidelse hevet".

Norges rederforbund ble for ei tid sia nyordnet og fikk en oppnevnt komitar i brodden. De fleste gamle medlemmer nektet å ha noe med det nye forbundet å gjøre, og protesterte mot dette overgrepet fra nasistenes side. Av dem som nektet å være med på protesten har vi foreløpig fått greie på rederne Harald Stange og Stenersen. Vi skal senere gi navnet på de andre som sviktet.

Fra Holmestrand blir det meldt at straks før pinse kom det 70 finske offiserer til byen tilbake fra østfronten. De skulle vile ut etter strabasehe og være gjester hos de norske fækk og tyske nasistene i byen. En dag drakk de seg kanon fulle etter god finsk skikk og gikk berserker-gang både mot sine tyske og norske verter. En del av dem kunne snakke svensk og svor på at de ville kverke både tyskerne og deres "norske" legionærer. De finske "våpenbrödre" ble forttest mulig sendt ut av landet. Om de er havnet i Finland eller Tyskland, vet vi ikke noe om.

Fra Arendal blir det meldt at en for tida har portforbud for menn fra klokken 21 til 4. Ei jente hadde slått istykker en tysk oppslagskasse på torget og så fant den krenkede övrihet på denne originale straffemetode. Dette må jo være å rette baker for smed. Var det ikke heller jentene som burde sitte inne? Men det er vel kanskje andre omsyn å ta. Ikke noe folk har i sin historie gjort seg skyldig i så mange krasse og blodige bevis på forakt for edsvorne avtaler, som om de var papirlapper, og svik mot venner som det tyske folket. (Mussolini i en tale i 1934)

GI " F R I H E T E N " VIDERE STRAKS DU HAR LEST DEN.

SE OPP FOR SPIONER OG ANGIVERE FOR N.S.

GJÖR DIN INNSATS I FRIDOMSKRIGEN!

SPÖR ALDRIG OM HVOR AVISA KOMMER FRA ELLER HVEM SOM LAGER DEN!

BEHANDLE DET ILLEGALE MATERIELL PENT, SLIK AT FLEST MULIG FÄR LEST DEN!